

CYFARFOD	PWYLLGOR SAFONAU
DYDDIAD	9 CHWEFROR 2010
PWNC	CAIS AM OLLYNGIAD
AWDUR	DILYS PHILLIPS, SWYDDOG MONITRO
GWEITHREDIAD	PENDERFYNU AR Y CAIS

Y Cais

1. Derbyniwyd cais gan y Cyng. John Pughe Roberts (aelod Corris/Mawddwy ar Gyngor Gwynedd) am ollyngiad mewn perthynas â threfniadaeth ysgolion cynradd yn nalgylch Ysgol y Berwyn (Y Bala). Mae'n gwneud cais i gael caniatâd i siarad yn unig pan drafodir y mater mewn cyfarfod o'r Cyngor. Atodir copi o'r cais fel Atodiad 1. Os derbynnir ceisiadau pellach fe'u cyflwynir yng nghyfarfod y pwyllgor.
2. Mae'r cais yn codi oherwydd bod merch y cynghorydd yn ddisgybl yn un o'r ysgolion cynradd y dalgylch, sef Ysgol Bro Tegid y Bala. Mae'r cynghorydd o'r farn felly fod hyn yn arwain at 'fuddiant sy'n rhagfarnu' o dan y cod ymddygiad, ac yn golygu na fydd yn medru cymryd rhan mewn trafodaethau os yw hynny'n debyg o effeithio ar yr ysgol y mae ei ferch yn ddisgybl ynddi.

Ad-drefnu Ysgolion Cynradd

3. I atgoffa aelodau, sail strategaeth y Cyngor ar gyfer ad-drefnu ysgolion cynradd y sir yw adolygu dyfodol ysgolion cynradd o fewn dalgylchoedd penodol. Bydd y broses adolygu dalgylchoedd yn rhoi ystyriaeth fanwl i'r opsiynau ar gyfer y dalgylch ac yn gwneud hynny mewn dull cynhwysol drwy dynnu at ei gilydd banel adolygu. Bwriedir i'r panel adolygu gynnwys pob aelod etholedig lleol, penaethiaid ysgolion a chadeiryddion llywodraethwyr, cynrychiolaeth eglwysig a'r arweinydd portffolio. Yn dilyn y broses adolygu bydd yr arweinydd portffolio wedyn yn llunio cynigion ar gyfer bob dalgylch yn ei thro a bydd yn cael ei chefnogi yn y gwaith gan banel ymgynghorol sirol, sef 6 aelod o'r Pwyllgor Craffu Plant a Phobl Ifanc.
4. Oherwydd bod y trafodaethau yn cael eu cynnal ar sail dalgylch, maent yn debyg o effeithio rhagor o ysgolion na'r un y mae gan aelod gysylltiad â hi, h.y. nid trafodaeth benodol ar un ysgol yn unig ond trafodaeth ar holl ysgolion y dalgylch a gynhelir, ac ni ellir gwahanu'r naill oddi wrth y llall.
5. Yn yr achos hwn nid yw'r cynghorydd yn aelod o'r Panel Dalgylch, gan nad yw'n aelod lleol. Felly, cais i gael siarad yng nghyfarfod y Cyngor sydd wedi ei gyflwyno.

Y Rheoliadau a'r Canllawiau

6. Mae gan y Pwyllgor Safonau'r hawl i ganiatáu'r cynghorydd i gymryd rhan er bod y Cod Ymddygiad yn dweud na ddylai wneud hynny. Mae paragraff 2 o reoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Gollyngiadau) (Cymru) 2001 yn gosod yr amgylchiadau lle gellir rhoi gollyngiad ac atodir copi fel Atodiad 2.

7. Mae'r Pwyllgor wedi ystyried ceisiadau am ollyngiadau mewn perthynas â threfniadaeth ysgolion cynradd ar fwy nag un achlysur o'r blaen ac wedi gosod canllawiau i'w hunan. Yn ei gyfarfod diwethaf penderfynodd y Pwyllgor bod y canllawiau ar gyfer ystyried ceisiadau am ollyngiadau mewn perthynas â threfniadaeth ysgolion yn cael eu haddasu fel eu bod yn darllen fel a ganlyn:

Y byddai 'tad/mam, taid/nain, wŷr/wyres, gŵr neu wraig, plant, brawd neu chwaer yn creu cysylltiad rhy agos i ganiatáu gollyngiad o safbwynt ysgolion penodol oherwydd y byddai'n anodd i'r cyhoedd gael hyder yn y modd y gwneid y penderfyniadau.'

Argymhelliad

8. Gofynnir i'r Pwyllgor Safonau ystyried a phenderfynu ar gais y cynghorydd i gael siarad pan drafodir ad-drefnu ysgolion cynradd dalgylch Ysgol Berwyn mewn cyfarfod o'r Cyngor.

Yr amgylchiadau lle gellir caniatáu gollyngiadau

2. Caiff pwyllgor safonau awdurdod perthnasol ganiatáu gollyngiadau o dan adran 81(4) o'r Ddeddf -

(a) os oes gan ddim llai na hanner aelodau'r awdurdod perthnasol neu hanner aelodau un o bwyllgorau'r awdurdod (yn ôl fel y digwydd) y mae'r busnes i gael ei ystyried ganddo fuddiant sy'n berthnasol i'r busnes hwnnw;

(b) os oes gan ddim llai na hanner aelodau gweithrediaeth arweinydd a chabinet y mae'r busnes i gael ei ystyried ganddo fuddiant sy'n berthnasol i'r busnes hwnnw a bod naill ai paragraff (ch) neu baragraff (d) hefyd yn gymwys;

(c) yn achos cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol, os byddai anallu aelod i gymryd rhan yn tarfu ar gydbwysedd gwleidyddol yr awdurdod perthnasol neu'r pwyllgor o'r awdurdod y mae'r busnes i'w ystyried ganddo i'r fath raddau nes y byddai'r canlyniad yn debygol o gael ei effeithio;

(ch) os yw natur buddiant yr aelod yn gyfryw fel na fyddai cyfranogiad yr aelod yn y busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo yn niweidio hyder y cyhoedd yn y modd y mae busnes yr awdurdod perthnasol yn cael ei gynnal;

(d) os yw'r buddiant yn gyffredin i'r aelod ac i gyfran arwyddocaol o'r cyhoedd;

(dd) os oes cyfiawnhad i'r aelod gymryd rhan yn y busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo oherwydd rôl neu arbenigedd penodol yr aelod;

(e) os yw'r busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo i'w ystyried gan bwyllgor trosolygu a chraffu i'r awdurdod perthnasol ac nad yw buddiant yr aelod yn fuddiant ariannol;

(f) os yw'r busnes sydd i'w ystyried yn berthnasol i arian neu eiddo corff gwirfoddol y mae'r aelod yn aelod o'i bwyllgor neu ei fwrdd rheoli heblaw fel cynrychiolydd yr awdurdod perthnasol ac nad oes gan yr aelod unrhyw fuddiant arall yn y busnes hwnnw ar yr amod na fydd unrhyw ollyngiad yn ymestyn i gymryd rhan mewn unrhyw bleidlais mewn perthynas â'r busnes hwnnw; neu

(ff) os yw'n ymddangos i'r pwyllgor ei bod o les i drigolion ardal yr awdurdod perthnasol i'r anallu gael ei godi, ar yr amod bod hysbysiad ysgrifenedig bod y gollyngiad yn cael ei ganiatáu yn cael ei roi i Gynulliad Cenedlaethol Cymru o fewn saith diwrnod a hynny mewn unrhyw fodd y gall ei bennu.